

ŽURNALISTŲ ETIKOS INSPEKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL G. D. SKUNDO

Skundo Nr. SK-358, 2024

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje gautas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pagal kompetenciją persiūstas nagrinėti G. D. (toliau – Pareiškėja) skundas (registracijos Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyboje Nr. SK-358, 2024) dėl uždaroje socialinio tinklo *Facebook* grupėje „(duomenys neskelbtini)“, paskyrų „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“ ir „(duomenys neskelbtini)“, valdytojų įrašuose paskelbtos informacijos (toliau – Skundas).

Skunde nurodoma, kad Pareiškėjos nuomojamo automobilio, kurio valstybinis numeris – „(duomenys neskelbtini)“, duomenys 2024-12-15 buvo viešai paskelbti jos kaimynių B. R., Š. G. ir socialinio tinklo *Facebook* paskyros „(duomenys neskelbtini)“, valdytojos (Pareiškėja jos duomenų nežino) „(duomenys neskelbtini)“ paskyroje. Pareiškėjos teigimu, į šią grupę gali prisijungti bet kuris asmuo, bendruomenėje neturintis turto ar tiesioginio ryšio. Pasak Pareiškėjos, B. R. galimai ne kartą prasilenkdavo su ja „(duomenys neskelbtini)“, esančioje parkavimo vietoje, kur ir buvo padaryta Pareiškėjos automobilio nuotrauka. Pareiškėjos manymu, B. R. turėjo matyti, kas valdo automobilį, tačiau ji niekada nesusisiekė su ja ar šeimos nariais. Pareiškėja teigia, kad dėl to minėto asmens veiksmai, t. y. nuotraukos paskelbimas grupėje galėjo būti tyčiniai, siekiant atskleisti Pareiškėjos buvimo vietą, asmenį ir galimai sukelti kitų nemalonių padarinių. Pareiškėjos teigimu, tokie veiksmai kelia rimtą grėsmę jos privatumo apsaugai ir saugumui.

Pareiškėja pažymi, kad ji grupėje pati patvirtino, jog tai jos automobilis bei tikėjosi, kad nuotrauka su įrašu bus ištrinta, tačiau, nepaisant atsakymo, įrašas ne tik nebuvo pašalintas, bet buvo ir toliau viešai atskleidžiamos Pareiškėjos buvimo vietos, kurias nurodė ir kitos kaimynės – Š. G. (paskelbiant Pareiškėjos buvimo vietą „(duomenys neskelbtini)“ ir paskyros „(duomenys neskelbtini)“ valdytoja (paskelbiant Pareiškėjos buvimo vietą „(duomenys neskelbtini)“). Pareiškėja pabrėžia, kad B. V., įsiterpdama į vykstančią diskusiją, viešai atskleidė jautrią informaciją apie Pareiškėjos turtą, t. y. teigė, kad Pareiškėja objekte neturi tam tikro turto. Pareiškėjos manymu, ši informacija yra jautri, sociali, privatus pobūdžio ir jos paskleidimas be sutikimo pažeidžia Pareiškėjos teisę į privatų gyvenimą. Pareiškėja informuoja, kad tik po jos viešo perspėjimo, kad įrašai bus perduoti atitinkamai institucijai dėl galimo asmens duomenų pažeidimo, nuotraukos ir įrašai buvo pašalinti po papildomų keliolikos valandų, nors visas įrašas su visais Pareiškėjos jautriais asmens duomenimis buvo skelbiamas nuo 2024-12-15 iki 2024-12-17.

Pareiškėja, atsižvelgdama į pateiktus įrodymus ir faktines aplinkybes, prašo pripažinti Skundą pagrįstu, atlikti tyrimą dėl galimo asmens duomenų apsaugos pažeidimo ir įvertinti, ar socialinio tinklo *Facebook* paskyrų „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“, „(duomenys neskelbtini)“;

neskelbtini“ ir „*(duomenys neskelbtini)*“ valdytojos pažeidė jos teises pagal galiojančius teisės aktus. Pareiškėja, atsižvelgdama į tai, kad jos teisė į asmens duomenų apsaugą galimai buvo pažeista, jos privatumui ir saugumui buvo padaryta žala, o pažeidimai galimai buvo tyčiniai ir tęsėsi net po Pareiškėjos perspėjimo, Pareiškėja prašo taikyti maksimalią baudą pagal galiojančius teisės aktus minėtų paskyrų „*(duomenys neskelbtini)*“; „*(duomenys neskelbtini)*“; „*(duomenys neskelbtini)*“ ir „*(duomenys neskelbtini)*“ valdytojoms, kurios turėtų būti atsakingos už šiuos galimus pažeidimus, įvertinant ne tik patirtus emocinius nemalonumus, bet ir galimą riziką jos asmens saugumui.

Įvertinęs Pareiškėjos Skunde nurodytas aplinkybes Visuomenės informavimo įstatymo (toliau – VII), Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo (toliau – ADTAĮ) ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) nuostatų laikymosi požiūriu, žurnalistų etikos inspektorius

n u s t a t ė:

Pareiškėja kreipėsi dėl socialinio tinklo *Facebook* uždaroje grupėje „*(duomenys neskelbtini)*“ paskelbtos informacijos galimai pažeidžiančios jos asmens duomenų apsaugą.

Žurnalistų etikos inspektorius kompetencija apibrėžta VII 50 straipsnyje. Šio straipsnio pirmoje dalyje numatyta, kad žurnalistų etikos inspektorius nagrinėja suinteresuotų asmenų skundus (pareiškimus) dėl visuomenės informavimo priemonėse pažeistos jų garbės ir orumo (dalykinės reputacijos), dėl jų teisės į privataus gyvenimo apsaugą bei asmens duomenų tvarkymo pažeidimo, taip pat atlieka kitas VII numatytas funkcijas. Pabrėžtina, jog žurnalistų etikos inspektorius vertina tik viešai visuomenės informavimo priemonėse paskelbtą informaciją.

Žurnalistų etikos inspektorius stebi, kaip taikomas Reglamentas (ES) 2016/679 ir ADTĮ bei užtikrina, kad šie teisės aktai būtų taikomi, kai asmens duomenys tvarkomi žurnalistikos tikslais ir akademinės, meninės ar literatūrinės saviraiškos tikslais. Žurnalistų etikos inspektorius atlieka Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas priežiūros institucijos užduotis ir turi Reglamento (ES) 2016/679 nustatytus priežiūros institucijos įgaliojimus.

Reglamento (ES) 2016/679 2 straipsnis nustato Reglamento (ES) 2016/679 taikymo sritį. Šio straipsnio 2 dalis nurodo išimtis, kada Reglamentas (ES) 2016/679 nėra taikomas asmens duomenų tvarkymui. Remiantis Reglamento (ES) 2016/679 2 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta išimtimi, jis nėra taikomas, kai fiziniai asmenys asmens duomenis tvarko tik asmeninės veiklos tikslais, kuri nėra siejama su jų profesine ar komercine veikla. Reglamento (ES) 2016/679 įžanginės dalies 18 punkte nurodyta, jog šis reglamentas netaikomas tais atvejais, kai asmens duomenis fizinis asmuo tvarko vykdydamas grynai asmeninę ar namų ūkio priežiūros veiklą ir nesusiedamas to su profesine ar komercine veikla. Asmeninę ar namų ūkio priežiūros veiklą gali sudaryti, be kita ko, susirašinėjimas ir adresų saugojimas arba naudojimas socialiniais tinklais ir internetinė veikla, vykdoma atliekant tokią veiklą. Europos Teisingumo Teismas 2003 m. lapkričio 6 d. prejudiciniame sprendime byloje Nr. C 101/01 aiškindamas Direktyvoje 95/46/EB (šią Direktyvą pakeitė (panaikino) Reglamentas (ES) 2016/679) numatytą išimtį tvarkyti asmens duomenis asmeninės veiklos tikslais pažymėjo, jog ši išimtis nėra taikoma veiklai, kai tvarkant asmens duomenis jie paskelbiami internete ir tampa prieinami neapibrėžtam asmenų skaičiui.

Vadovaujantis VII 2 straipsnio 77 dalies nuostatomis viešoji informacija – tai informacija, skirta viešai skleisti, išskyrus privataus pobūdžio informaciją, taip pat kitą informaciją, kuri pagal šį ir kitus Lietuvos Respublikos įstatymus negali būti viešai skleidžiama. To paties straipsnio 83 dalyje nustatyta, kad visuomenės informavimo priemonė – laikraštis, žurnalas, biuletenis ar kitas leidinys, knyga, televizijos programa, radijo programa, kino ar kita garso ir vaizdo studijų produkcija, informacinės visuomenės informavimo priemonė ir kita priemonė, kuria viešai skleidžiama informacija. Pažymėtina, jog Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje pripažįstama, kad pagal tam tikrus požymius: informacijos viešumą, jos sklaidą ir prieinamumą, veiklos metodus ir galimybę kontroliuoti informaciją, konkreti socialinio tinklo paskyra gali būti prilyginama informacinės visuomenės informavimo priemonei (*LVAT 2009-04-20 sprendimas byloje Nr. A-444-70/2009*). Taigi, žurnalistų etikos inspektorius vertina tik viešai visuomenės informavimo priemonėse paskelbtą informaciją bei galimai neteisėtus asmens duomenų tvarkymo veiksmus, vykdomus išskirtinai visuomenės informavimo (žurnalistikos) tikslu.

Svarbu atkreipti dėmesį, jog Pareiškėjos skundžiama informacija paskelbta uždaroje socialinio tinklo *Facebook* grupėje „(duomenys neskelbtini)“. Nesant minėtos grupės nariu, nėra galimybės pamatyti ir Pareiškėjos skundžiamos informacijos (Pareiškėja Skunde pažymėjo, kad ginčo informacija yra pašalinta). Minėtos grupės aprašyme nurodyta „Projekto „(duomenys neskelbtini)“, esančio „(duomenys neskelbtini)“ – bendruomenės grupė.“. Pažymėtina, jog prisijungimas prie grupės taip pat apribotas – grupės narius turi patvirtinti administratorius. Norint prisijungti prie šios grupės pateikiamas klausimas „Ar esate projekto „(duomenys neskelbtini)“?“, kurio atsakymo variantai „taip, savininkas“ ir „taip, nuomotojas“ bei skelbiama, kad „atsakydami į šiuos klausimus padėsite administratoriams peržiūrėti savo laukiančių narystės užklausą“. Kaip matyti ir iš Pareiškėjos skundžiamos informacijos konteksto, diskusija kilo dėl Pareiškėjos statomo automobilio „(duomenys neskelbtini)“ esančiame daugiabučių namų kvartale. Iš šių aplinkybių akivaizdu, kad uždaros grupės tikslas – skelbti informaciją, skirtą ne neribotam asmenų ratui, o iš anksto, pagal konkretų požymį apibrėžtai tikslinei asmenų grupei, t. y. daugiabučių gyvenamųjų namų projekto „(duomenys neskelbtini)“ gyventojams.

Pareiškėja pateikia susirašinėjamą su uždaros grupės „(duomenys neskelbtini)“ administratore, t. y. socialinio tinklo *Facebook* paskyros „(duomenys neskelbtini)“ valdytoja, iš kurio matyti, kaip administratorė informuoja apie iš grupės pašalintą asmenį vardu R., negyvenantį ir neturintį turto gyvenamųjų namų projekte bei prašo pamačius grupėje asmenis, negyvenančius ir neturinčius turto, pranešti. Nors Pareiškėja teigia, kad tai įrodymas dėl grupės atviro pobūdžio, tačiau pabrėžtina, jog priešingai, tai įrodo, kad socialinio tinklo uždara grupė skirta ne neribotam asmenų ratui, nes grupės administratorė, sužinojusi apie projekte negyvenantį asmenį, jį pašalina iš grupės bei prašo ir ateityje pastebėjus tokius asmenis, informuoti.

Be to, svarbu paminėti, kad 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) konstatuojamosios dalies 14 punkte nurodyta, jog terminas „informacijos sklaida visuomenei“ turėtų suponuoti informacijos teikimą potencialiai neribotam asmenų skaičiui, o tai reiškia lengvos prieigos prie informacijos suteikimą paslaugos gavėjams apskritai, prašomą informaciją teikiančiam paslaugos gavėjui nesiimant jokių papildomų veiksmų, neatsižvelgiant į tai, ar tie asmenys faktiškai susipažįsta su ta informacija. Atitinkamai, kai dėl prieigos prie informacijos reikia registruotis ar prisijungti prie paslaugos gavėjų grupės,

turėtų būti laikoma, kad tai yra informacijos sklaida visuomenei tik tuo atveju, kai prieigos prie informacijos prašantys paslaugos gavėjai yra automatiškai registruojami arba jiems suteikiamas leidimas be žmogaus priimamo sprendimo ar atrankos, kam suteikti prieigą. <...> Vis dėlto, šiame reglamente interneto platformų paslaugų teikėjams nustatytos pareigos gali būti taikomos paslaugoms, kuriomis sudaromos sąlygos pateikti informaciją potencialiai neribotam paslaugų gavėjų skaičiui, kurio pranešimo siuntėjas nenustato, pavyzdžiui, per viešas grupes ar atvirus kanalus. Informacija turėtų būti laikoma paskleista visuomenei, kaip tai suprantama šiame reglamente, tik kai ta sklaida vyksta dėl tiesioginio informaciją suteikusių paslaugos gavėjo prašymo“. Šiuo konkrečiu atveju tam, kad ginčo informacija būtų pasiekama, būtinas žmogaus, t. y. uždaros grupės „(duomenys neskelbtini)“ administratoriaus patvirtinimas, suteikiantis teisę tapti grupės nariu ir matyti grupėje skelbiamos informacijos turinį. Kartu pažymėtina, jog į grupę priimami tik administratorių patvirtinti nariai. Taigi, net pateikus prašymą prisijungti prie uždaros grupės ir administratoriui jo nepatvirtinus, uždaroje grupėje skelbiamos informacijos nebus galimybės matyti. Toks informacijos pobūdis vertinamas kaip neprieinamas neapibrėžtam asmenų ratui. Uždarų grupių administratoriai gali socialinio tinklo vartotojams leisti arba neleisti matyti uždaroje grupėje skelbiamą turinį.

Be kita ko, pažymėtina, kad negalima teigti, jog bet kokia internete paskelbta informacija, kurioje yra asmens duomenų, patenka į sąvoką „žurnalistikos veikla“ (*ESTT 2019-02-14 sprendimas byloje Nr. C-345/17*). ESTT praktikoje laikomasi nuostatos, jog asmens duomenų tvarkymu tik žurnalistikos tikslais laikoma tokia veikla, kurios vienintelis tikslas – atskleisti visuomenei informaciją, nuomones arba idėjas (*ESTT 2019-02-14 sprendimas byloje Nr. C-345/17*). ESTT taip pat yra nurodęs, jog jeigu vienintelis paskelbtos informacijos tikslas nėra atskleisti visuomenei informaciją, nuomones ar idėjas, negalima teigti, jog asmens duomenų tvarkymas vykdytas tik žurnalistikos tikslais (*ESTT 2008-12-16 sprendimas byloje Nr. C-73/07*). Svarbu pažymėti, jog žurnalistų etikos inspektorius visais atvejais ne formaliai taiko įstatymo nuostatas, tačiau siekia nustatyti kur ginčo informacija skelbiama, kas yra jos valdytojas bei, ar ji prieinama neapibrėžtam asmenų ratui. Pabrėžtina, kad skundžiamų paskyrų valdytojos ginčo informacijos netvarkė žurnalistikos tikslu, nes jos visuomenei neskleidė informacijos, nuomonių ir idėjų. Įvertinus išdėstytas aplinkybes konstatuojama, kad Pareiškėjos ginčijama informacija (automobilio valstybinis numeris, buvimo vieta, informacija apie turto projekte neturėjamą) nėra prieinama ne tik bet kuriam asmeniui, bet nepasiekama ir bet kuriam socialinio tinklo *Facebook* vartotojui, todėl tokia informacija negali būti laikoma viešąja informacija. Taip pat, socialinio tinklo *Facebook* tikslinė uždara grupė „(duomenys neskelbtini)“ dėl informacijos neviešumo, apsunkinto prieinamumo nelaikytina visuomenės informavimo priemone, kuria viešai skleidžiama informacija.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, vertinama, kad galimi Pareiškėjos asmens duomenys buvo tvarkomi, t. y. paskelbti socialinio tinklo *Facebook* paskyrų „(duomenys neskelbtini)“; „(duomenys neskelbtini)“; „(duomenys neskelbtini)“ ir „(duomenys neskelbtini)“ valdytojų tik asmeninės veiklos tikslais, kuri nėra siejama su profesine ar komercine veikla, t. y. šis atvejis patenka į Reglamento (ES) 2016/679 2 straipsnio 2 dalies c punkto išimtį ir Reglamentas (ES) 2016/679 negali būti taikomas, t. y. ginčo informacija nelaikytina viešąja informacija, taip pat socialinio tinklo *Facebook* grupė „(duomenys neskelbtini)“ neprilyginama visuomenės informavimo priemonei. Dėl šių priežasčių skundžiama informacija nepatenka į žurnalistų etikos inspektorius kompetencijos sferą, t. y. duomenys nebuvo tvarkomi žurnalistikos tikslu.

Paminėtina ir tai, jog Pareiškėjai nėra apribota galimybė galimai pažeistas neturtines teises ginti bendrosios kompetencijos teisme.

Be kita ko, socialiniame tinkle *Facebook* taip pat egzistuoja galimybė pačiam asmeniui pranešti apie asmens duomenų apsaugos ar kitus pažeidimus.

Remdamasis aukščiau išdėstytais motyvais ir vadovaudamasis Visuomenės informavimo įstatymo 50 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 7 straipsnio 2 dalimi, 31 straipsnio 1 dalies 2 punktu, žurnalistų etikos inspektorius

n u s p r e n d ė :

1. A t m e s t i pareiškėjos G. D. skundą dėl asmens duomenų apsaugos pažeidimo.
2. I š s i ū s t i sprendimą G. D.

Žurnalistų etikos inspektoriaus sprendimai gali būti skundžiami Regionų administraciniam teismui per 30 dienų nuo jų gavimo (paskelbimo) dienos.

Žurnalistų etikos inspektore

Gražina Ramanauskaitė